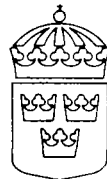

Bostadsutskottets betänkande

1988/89:BoU6

Anslag till byggnadsforskning och
experimentbyggande m.m. (prop. 1988/89:100 bilaga
13)

1988/89
BoU6

Sammanfattning

I betänkandet behandlas förslagen i budgetpropositionen i vad avser ramar och anslag till byggnadsforskning och experimentbyggande jämte tolv motionsyrkanden.

Regeringens förslag tillstyrks av utskottet utom vad avser förslaget om ramar för byggforskningsrådets beslut om stöd till byggnadsforskning under budgetåren 1990/91 och 1991/92. I denna fråga föreslås riksdagen med anledning av regeringsförslaget och två motionsyrkanden, (s) och (fp), medge att ramarna bestäms till 90 milj. kr. resp. 45 milj. kr. Övriga motionsförslag avstyrks.

Till betänkandet har fogats tio reservationer bl.a. till förmån för motionsförslag (m) om en avveckling av byggforskningsrådet och motionsförslag (c) om utökade ramar för lån till experimentbyggande resp. finansiering av professorstjänster vid byggforskningsinstitutet.

ELFTE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen föreslår i proposition 1988/89:100 bilaga 13 (bostadsdepartementet)

1. att riksdagen medger att beslut om stöd till byggnadsforskning, exkl. stöd till experimentbyggande, får meddelas inom en ram om 172 500 000 kr. under budgetåret 1989/90,

2. att riksdagen medger att beslut om stöd till byggnadsforskning, exkl. stöd till experimentbyggande, under budgetåren 1990/91, 1991/92, 1992/93 samt 1993/94 preliminärt får meddelas inom en ram om 70 000 000 kr., 25 000 000 kr., 25 000 000 kr., 25 000 000 kr. resp. 15 000 000 kr.,

3. att riksdagen till Byggnadsforskning för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 136 000 000 kr.,

4. att riksdagen medger att beslut om lån till experimentbyggande får meddelas intill ett belopp om 34 200 000 kr. under budgetåret 1989/90 och att utnyttjad del av denna ram får utnyttjas även under budgetåret 1990/91,

5. att riksdagen medger att beslut om lån till experimentbyggande under budgetåren 1990/91 och 1991/92 preliminärt får meddelas intill ett belopp om 10 000 000 kr. resp. 5 000 000 kr.,

6. att riksdagen till Lån till experimentbyggande för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 20 000 000 kr.,
7. att riksdagen till Statens institut för byggnadsforskning för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,
8. att riksdagen till Bidrag till statens institut för byggnadsforskning för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 42 993 000 kr.,
9. att riksdagen till Statens institut för byggnadsforskning: Utrustning för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 1 000 000 kr.

Motionerna

1988/89:Bo205 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om forsknings- och utvecklingsarbetet för en bättre boendemiljö.

1988/89:Bo240 av Karin Falkmer och Ivar Virgin (båda m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av fördelningsprinciperna för de medel byggforskningsrådet disponerar så att en större andel än för närvarande avsätts för forskning och utveckling på träområdet.

1988/89:Bo242 av Hans Lindblad (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om lokalisering till Gävle av i första hand statens råd för byggnadsforskning.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:A437.

1988/89:Bo247 av Agne Hansson m.fl. (c) vari yrkas

27. att riksdagen med avslag på proposition 1988/89:100 i denna del medger att beslut om lån till experimentbyggande under budgetåren 1990/91 och 1991/92 preliminärt får meddelas intill ett belopp om 20 000 000 kr. resp. 10 000 000 kr.

1988/89:Bo253 av Per Olof Håkansson (s) vari yrkas att riksdagen beslutar om stöd till byggnadsforskning, exklusive stöd till experimentbyggande, under budgetåren 1990/91, 1991/92, 1992/93, 1993/94 och 1994/95 preliminärt får meddelas inom en ram om 100 milj. kr., 55 milj. kr., 25 milj. kr., 25 milj. kr. resp. 15 milj. kr.

1988/89:Bo256 av Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c) vari yrkas

1. att riksdagen för budgetåret 1989/90 anslår ytterligare 3 milj. kr. till statens institut för byggnadsforskning i Gävle samt

2. att ökningen till SIB finansieras genom att anslaget till allmän byggforskning minskas från 136 milj. kr. till 133 milj. kr.

1988/89:Bo270 av Knut Billing m.fl. (m) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om statens institut för byggnadsforskning (SIB),

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om avveckling av statens råd för byggnadsforskning.

1988/89:Bo271 av Knut Billing m.fl. (m) vari yrkas

16. att riksdagen beslutar att till anslaget B 12 Byggnadsforskning anslå 111 000 000 kr. för budgetåret 1989/90.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktning och behov av FoU-insatser inom VA-området.

1988/89:Bo544 av Siw Persson m.fl. (fp) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar att medge att beslut om stöd till byggnadsforskning, exkl. stöd till experimentbyggande, under budgetåren 1990/91, och 1991/92 preliminärt får meddelas inom en ram om 80 milj. kr. resp. 35 milj. kr.

Utskottet

Inledning

Riksdagen fattade år 1987 ett övergripande forskningspolitiskt beslut. Detta beslut innefattade även ställningstaganden till inriktningen av de fortsatta satsningarna på sektorsforskningen inom samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande (BoU 1986/87:19). I beslutet betonades den långsiktiga kunskapsuppbyggnadens betydelse för utvecklingen av sektorsforskningen inom området. Samtidigt framhölls också att avgränsningen av byggforskningsorganisationens verksamhetsområde inte fick göras alltför snäv om dessa organ skulle kunna förse berörda parter med ett välavvägt kunskapsunderlag.

I samband med 1987 års forskningspolitiska beslut fastställdes även treåriga verksamhetsplaner för de två organ, statens råd för byggnadsforskning och statens institut för byggnadsforskning, som närmast är ansvariga för kunskapsuppbyggnaden inom området. Budgetåret 1989/90 är det sista året i dessa nu pågående treårsprogram.

Enligt ett forskningspolitiskt beslut år 1982 skall FoU-verksamheten inom byggsektorn inordnas i den samlade forskningsplaneringen samt ingå i det forskningsprogram som riksdagen vart tredje år skall besluta om. Nästa samlade forskningspolitiska beslut är således aviserat till våren 1990.

Verksamheten vid statens råd för byggnadsforskning

Statens råd för byggnadsforskning (BFR), vanligen kallat byggforskningsrådet, har till uppgift att fördela samhällets stöd till forskning och utveckling inom bygg- och bostadssektorn. Rådet ansvarar för den långsiktiga forskningsplaneringen och kunskapsuppbyggnaden inom området den byggda miljön samt beslutar om lån till forskningsinriktat experimentbyggande. Byggforskningsrådet bedriver ingen egen forskning utan skall medverka till att bygga upp och stödja befintliga forskningsinstitutioner, främst vid universitet och högskolor samt andra forskningsinstitut inom området. Verksamheten finansieras genom anslag över statsbudgeten dels under bostadsdepartementets, dels under miljö- och energidepartementets huvudtitel.

I motion Bo270 (m) yrkande 6 förordas att byggforskningsrådet avvecklas under en femårsperiod. Verksamheten vid rådet föreslås i stället överföras till högskolor och universitet.

Bostadsutskottet har vid ett flertal tillfällen behandlat motionsyrkanden om en *avveckling av byggforskningsrådet*. Senast föregående år (BoU 1987/88:11 s. 3) avstyrktes ett motsvarande yrkande. Utskottet underströk vid detta tillfälle att rådets centrala roll vad gäller byggnadsforskningens inriktning, senast bekräftad genom 1987 års forskningspolitiska beslut, ligger fast. Ingenting har därefter framkommit som föranleder utskottet att ändra sitt ställningstagande. Det bör i detta sammanhang även understrykas att de forskningsmedel som byggforskningsrådet fördelar redan i dag till största delen tillfaller högskolor och universitet. Utskottet avstyrker med hänvisning till det anförda förslaget i motion Bo270 (m) yrkande 6.

Byggforskningsrådets lokalisering diskuteras i motion Bo242 (fp), med motivtexten i motion A437, och ett förslag läggs fram om att rådet skall omlokaliseras från Stockholm till Gävle. Förslaget motiveras bl.a. med Gävles ställning som "samhällsbyggarstad".

Även denna fråga behandlades av bostadsutskottet föregående år. Utskottet fann då inte skäl att förorda en omlokalisering av byggforskningsrådet. Inte heller den nu aktuella motionen föranleder utskottet att ändra inställning i frågan. Motion Bo242 (fp) avstyrks således.

I motion Bo240 (m) begärs en översyn av fördelningsprinciperna för de medel som byggforskningsrådet disponerar. Enligt motionen bör en större andel av dessa medel avsättas för *träbyggnadsteknisk forskning och utveckling*. En kraftig ökning av denna forskning anses bl.a. kunna gynna svensk träindustris agerande på exportmarknaderna.

Riksdagens roll vad avser sektorsforskningen är i första hand att fastställa ramarna för verksamheten och ta ställning till den övergripande inriktningen av forskningen. Detta sker normalt i samband med de forskningspolitiska beslut som fastställs med tre års intervall. Efter det senaste forskningspolitiska beslutet år 1987 fastställdes en treårig verksamhetsplan för byggforskningsrådet som närmare tar upp frågor om forskningens inriktning på olika delområden. Utskottet anser inte att vad som anförts i motionen bör föranleda riksdagen att under löpande treårsperiod ändra de prioriteringar som för närvarande styr forskningsmedlens fördelning. Det kan dock nämnas att, enligt vad utskottet erfarit, det från byggforskningsrådet under innevarande treårsperiod årligen fördelas ca 6 milj. kr. till träinriktad FoU. Satsningarna inom träområdet är därmed större än vad som har avsatts till andra byggnadsmaterial. Med hänvisning till vad som ovan anförts avstyrker utskottet motion Bo240 (m).

Verksamheten vid statens institut för byggnadsforskning

Statens institut för byggnadsforskning (SIB), vanligen kallat byggforskningsinstitutet, är ett sektorsforskningsinstitut inom samhällsbyggnadsområdet. Institutet svarar för långsiktig kunskaps- och kompetensuppbyggnad inom ett antal olika områden. Verksamheten finansieras dels med ett basanslag över statsbudgeten, dels med projektanslag och uppdragsmedel. Externfinansieringen av institutets verksamhet har under senare år haft en andel på över 15 %.

Uppdragsverksamhetens andel av verksamheten vid byggforskningsinstitu-

tet bör enligt motion Bo270 (m) yrkande 5 öka. Byggbranschens och andra anvämares insatser är enligt motionärerna i dag för små. En ökad andel uppdragsforskning anses dessutom leda till att statens kostnader för institutet successivt kan minskas.

Det forskningspolitiska beslutet år 1987 innebar även ett ställningstagande i frågan om uppdragsfinansieringen av verksamheten vid byggforskningsinstitutet under den nu innevarande verksamhetsperioden. Beslutet innebar att något krav på ökad uppdragsfinansiering under perioden inte var aktuellt. Detta ställningstagande bekräftades även i utskottets betänkande BoU 1987/88:11 föregående år. Utskottet hänvisade vid detta tillfälle till institutets ställning som sektorsforskningsinstitut med ansvar för bl.a. en långsiktig kunskapsuppbyggnad för byggsektorns behov samt ett särskilt ansvar inom de områden som statsmakterna angett som viktiga, men där särskilda uppdragsgivare saknas. Bostadsutskottet ser inget skäl att för närvarande ompröva sitt ställningstagande i frågan om uppdragsfinansieringen vid byggforskningsinstitutet, varför motion Bo270 (m) yrkande 5 avstyrks.

Byggforskningsinstitutet får inom ramen för sitt förvaltningsanslag inrätta högst åtta professurer. I sin anslagsframställning för budgetåret 1989/90 anger institutet att finansieringen av fem av dessa professurer kan anses vara säkrad. Finansieringen av de övriga professorerna anges dock vara osäker. Frågan om finansieringen av vissa professorstjänster vid byggforskningsinstitutet tas upp i motion Bo256 (c). I motionens yrkande 1 såvitt nu är i fråga föreslås att riksdagen anslår 3 milj. kr. för att bl.a. finansiera dessa tjänster. Enligt motionärerna hotas byggforskningsinstitutets ställning som en ledande institution i Europa vad gäller samhällsvetenskaplig bygg- och bostadsforskning genom en successiv minskning av personalresurserna. För att rädda institutet som miljö för samhällsvetenskaplig forskning måste därför resurser anslås för att finansiera de inrättade professorerna samt ett antal gästprofessurer och tidsbegränsade forskartjänster.

I budgetpropositionen framhåller bostadsministern att han ser mycket positivt på att det nu har skapats reella förutsättningar för att inrätta professurer vid byggforskningsinstitutet. Enligt hans mening kommer detta att bidra till att säkerställa den vetenskapliga kvaliteten i institutets forskning. Bostadsutskottet delar denna positiva syn på att institutet har utnyttjat möjligheten att genom omprioriteringar inom basanslaget eller genom externa anslag finansiera professorstjänster. Bostadsministern anför i detta sammanhang också att frågor om antalet doktorandtjänster och finansieringen av gästforskare bör bedömas i det större perspektiv som nästa forskningspolitiska beslut våren 1990 ger möjlighet till. Utskottet anser att även eventuella förnyade överväganden angående finansieringen av professorerna vid institutet kan ske i detta sammanhang. Mot denna bakgrund avstyrks motion Bo256 (c) yrkande 1 såvitt nu är i fråga.

Byggforskningsverksamhetens inriktning i övrigt

Yrkanden om ökade forskningsinsatser inom vissa områden förs fram i två motioner. I centerpartiets partimotion Bo205 yrkande 14 begärs ett tillkännagivande om att forsknings- och utvecklingsinsatserna för en bättre

boendemiljö omgående måste intensifieras. Bakgrunden anges vara att de insatser på området med särskild inriktning på problemen i flerbostadshusbyggelsen som riksdagen begärde våren 1986 hittills inte avsatt något konkret resultat. Vidare hävdas att hittillsvarande forskningsinsatser varit för ensidigt inriktade genom att tekniker har arbetat för sig och medicinare för sig. Motion Bo274 (c) behandlar behovet av en förnyelse av VA-nätet. Mot bakgrund av problemen och bristerna på detta område föreslås i motionens yrkande 2 att riksdagen uttalar sig för ökade insatser vad avser forskning och utvecklingsarbete inom VA-området.

Som utskottet ovan redan anfört bör ställningstaganden till inriktningen av forskningsmedlens fördelning mellan olika områden i princip kunna anstå till det forskningspolitiska beslutet våren 1990. Vad gäller *forskning om boendemiljö* kan dock erinras om att bostadsutskottet hösten 1988 ingående behandlade frågor om byggnaders inomhusmiljö (BoU 1988/89:2). Utskottet underströk vid detta tillfälle behovet av ytterligare forskning och bättre kunskapsunderlag om problemet med sjuka hus. I enlighet med utskottets förslag gav även riksdagen detta regeringen till känna. Ett förnyat tillkännagivande i denna fråga skulle således inte tjäna något reellt syfte. Det bör dock i sammanhanget betonas att betydande insatser beträffande olika aspekter på boendemiljön redan görs inom ramen för bl.a. byggforskningsrådets och byggforskningsinstitutets ordinarie verksamheter. Det är naturligtvis som motionärerna framhåller av stor vikt att även andra aspekter än rent tekniska beaktas i detta arbete. Som ett exempel på ett sådant samarbete kan här nämnas den internationella konferens om "Healthy Buildings" som byggforskningsrådet sommaren 1988 organiserade i samarbete med statens miljömedicinska laboratorium och CIB (internationell byggforskningsorganisation). Med hänvisning till vad ovan anförts avstyrker bostadsutskottet centerpartiets partimotion Bo205 yrkande 14.

Också motion Bo274 (c) yrkande 2 om *ökade forskningsinsatser på VA-området* avstyrks med hänvisning till det kommande forskningspolitiska beslutet och de verksamhetsplaner som kommer att utarbetas i detta sammanhang. Som framhålls i motionen är den VA-inriktade forskningen en angelägenhet för flera forskningsinstitutioner. Även av detta skäl är det angeläget att bedöma insatserna på området i ett större forskningspolitiskt perspektiv.

Ramar och anslag

Riksdagen fastställer årligen ramar för byggforskningsrådets beslut om stöd till byggnadsforskningen och experimentbyggandet. För det närmast inträdande budgetåret fastställs en definitiv beslutsram och för beslut som avser stöd under de därpå följande åren fastställs preliminära ramar. I syfte att bl.a. underlätta den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden vid universitet och högskolor utökade riksdagen föregående år (BoU 1987/88:11) dessa preliminära ramar till att omfatta en period av fem budgetår.

Utskottet behandlar först frågan om ramarna för byggforskningsrådets beslut om stöd till byggnadsforskningen under perioden 1990/91–1994/95. I budgetpropositionen föreslås att riksdagen medger att beslut om stöd till

byggnadsforskningen, exkl. stöd till experimentbyggande, under budgetåren 1990/91, 1991/92, 1992/93 samt 1993/94 preliminärt får meddelas inom en ram om 70, 25, 25, 25 resp. 15 milj. kr. Det sist omnämnda beloppet får förstås avse budgetåret 1994/95.

I två motioner tas frågan om storleken på *ramarna för stödet till byggnadsforskningen* upp. I motion Bo253 (s) föreslås att ramarna för budgetåren 1990/91 och 1991/92 i stället bör fastställas till 100 resp. 55 milj. kr. Enligt motionären skulle ett beslut om ramar på den nivå som regeringen föreslår begränsa byggforskningsrådets möjligheter att fatta långsiktiga beslut. En sådan utveckling anses stå i skarp kontrast till det senaste forskningspolitiska beslutet om ökad långsiktighet och kunskapsuppbyggnad vid universitet och högskolor. Även i motion Bo544 (fp) yrkande 2 föreslås en i förhållande till regeringsförslaget förhöjd beslutsram: För budgetåren 1990/91 och 1991/92 föreslås ramarna fastställas till 80 resp. 35 milj. kr. Förslaget motiveras framför allt med att mer begränsade beslutsramar skulle riskera långsiktigheten för universitetsforskningen och hindra att ett ambitiöst program för att angripa problemen med sjuka hus genomförs.

Med anledning av motionsförslagen om ramar för stöd till byggnadsforskningen vill bostadsutskottet anföra följande. I det senaste forskningspolitiska beslutet betonades som framgått ovan vikten av en långsiktig kunskapsuppbyggnad inom sektorsforskningen. För byggnadsforskningens del underströks detta ställningstagande även i ett riksdagsbeslut föregående år om ramarna för stödet till byggnadsforskningen (BoU 1987/88:11). Ett enigt utskott ställde sig vid detta tillfälle bakom ett förslag om att bemyndiga byggforskningsrådet att fatta ekonomiskt bindande beslut för en period om sammanlagt sex budgetår mot tidigare endast tre budgetår. Förslaget motiverades med behovet av längre planeringsperioder för att tillgodose den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden vid universitet och högskolor. Det torde således inte råda några delade meningar om byggnadsforskningens inriktning i detta avseende.

Det är med utgångspunkt främst i de ovan redovisade riksdagsbesluten avseende byggforskningens inriktning och mot bakgrund av de forskningspolitiska övervägandena som kommer att ske våren 1990 regeringens förslag om beslutsramar för budgetåret 1990/91 och de därefter följande fyra budgetåren skall bedömas. Vid en sådan bedömning kan dock hävdas, som görs i motionerna, att beslutsramarna för budgetåren 1990/91 och 1991/92 skall läggas fast på en högre nivå än den regeringen föreslagit. En högre nivå avseende de i motionerna aktualiserade budgetåren skulle ligga väl i linje med de beslutsramar byggforskningsrådet haft att arbeta med under de senaste budgetåren. En nivåhöjning skulle sålunda innebära att rådet ges möjligheter att, i avvaktan på 1990 års forskningspolitiska beslut, besluta om stöd med i huvudsak samma omfattning som för närvarande. Att så kan ske tillmäter utskottet stor vikt. Därmed säkras också den långsiktiga uppbyggnad i forskningsarbetet som riksdagen tidigare uttalat sig för.

Mot bakgrund av vad nu anförts anser utskottet att riksdagen bör medge att de preliminära beslutsramarna för budgetåren 1990/91 och 1991/92 avseende stöd till byggnadsforskningen bör fastställas till 90 milj. kr. resp. 45 milj. kr. Därmed får vad i budgetpropositionen och i motionerna föreslagits

anses vara i allt väsentligt tillgodosett. De preliminära ramarna för de tre efterföljande budgetåren bör bestämmas i enlighet med regeringens förslag.

För byggforskningsrådets beslut om lån till experimentbyggande fastställs särskilda ramar. För budgetåren 1990/91 och 1991/92 har i budgetpropositionen föreslagits att beslut om lån preliminärt får meddelas intill ett belopp om 10 milj. kr. resp. 5 milj. kr. I motion Bo247 (c) yrkande 27 föreslås ramarna för dessa budgetår i stället fastställas till 20 milj. kr. resp. 10 milj. kr. Det är enligt motionärerna väsentligt att tillräckliga stödmöjligheter finns så att ett forskningsinriktat experimentbyggande inom hostadsförsörjningen och energiområdet kan bedrivas.

Bostadsutskottet tillstyrker regeringens förslag om *ramar för lån till experimentbyggande*. Besluten om stödet till experimentbyggandet har inte samma långsiktiga innebörd som stödet inom övriga byggforskningsområden. De ramar som föreslås i budgetpropositionen torde därför inte utgöra något hinder för att stödet till experimentbyggandet kan fortgå i erforderlig omfattning. Eventuella vidare överväganden om stödets omfattning och inriktning får göras i samband med 1990 års forskningspolitiska beslut. Motion Bo247 (c) yrkande 27 avstyrks således.

Vad i budgetpropositionen föreslagits om *ramar i övrigt* avseende stöd till byggnadsforskning och experimentbyggande tillstyrks av utskottet.

I budgetpropositionen föreslås att *anslag till byggnadsforskning* skall beviljas med 136 milj. kr. för budgetåret 1989/90.

Med hänvisning till förslaget i motion Bo270 (m) om att byggforskningsrådet skall avvecklas under en femårsperiod föreslås i motion Bo271 (m) yrkande 16 att anslaget till byggnadsforskning skall minskas med 25 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. En anslagsminskning till byggnadsforskning föreslås även i motion Bo256 (c). För att finansiera en anslagsökning till byggforskningsinstitutet i syfte att ge institutet resurser att besätta vissa professurer föreslås i motionens yrkande 2 att anslaget till byggnadsforskning i stället minskas med 3 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Bostadsutskottet har ovan avisat förslaget om en avveckling av byggforskningsrådet. Förutsättningar saknas därför att minska anslaget i enlighet med förslaget i motion Bo271 (m) yrkande 16. Motionsyrkandet avstyrks.

Även förslaget om att tilldela byggforskningsinstitutet särskilda resurser för att finansiera vissa professurer har ovan avisats av utskottet. Något skäl att minska anslaget till byggforskning i enlighet med förslaget i motion Bo256 (c) yrkande 2 föreligger således inte, varför motionsyrkandet avstyrks.

Regeringens förslag om anslag till byggnadsforskning tillstyrks.

Regeringen föreslår att anslaget för *bidrag till statens institut för byggnadsforskning* för budgetåret 1989/90 fastställs till 42 993 000 kr. Yrkande 1 i motion Bo256 (c) innebär såvitt nu är i fråga att institutet tilldelas ett i förhållande till regeringens förslag med 3 milj. kr. förhöjt anslag.

Utskottet har ovan i sakfrågan behandlat och avstyrkt yrkande 1 i motion Bo256 (c). Motionen avstyrks således även såvitt avser anslagsfrågan och regeringsförslaget tillstyrks.

Vad i budgetpropositionen föreslagits beträffande *anslag i övrigt*, dvs. anslag till experimentbyggande samt anslag till SIB och anslag till utrustning för SIB tillstyrks av utskottet.

Utskottet hemställer

1. beträffande *avveckling av byggforskningsrådet*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo270 yrkande 6,
2. beträffande *byggforskningsrådets lokalisering*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo242,
3. beträffande *träteknisk forskning och utveckling*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo240,
4. beträffande *uppdragsverksamhetens andel*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo270 yrkande 5,
5. beträffande *finansieringen av vissa professorstjänster vid byggforskningsinstitutet*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo256 yrkande 1 såvitt nu är i fråga,
6. beträffande *forskning om boendemiljö*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo205 yrkande 14,
7. beträffande *ökade forskningsinsatser på VA-området*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo274 yrkande 2,
8. beträffande *ramarna för stödet till byggnadsforskningen*
att riksdagen med anledning av regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 samt motionerna 1988/89:Bo253 och 1988/89:Bo544 yrkande 2 medger att beslut om stöd till byggnadsforskning, exkl. stöd till experimentbyggande, under budgetåren 1990/91, 1991/92, 1992/93, 1993/94 samt 1994/95 preliminärt får meddelas inom en ram om 90 000 000 kr., 45 000 000 kr., 25 000 000 kr., 25 000 000 kr., 15 000 000 kr.,
9. beträffande *ramar för lån till experimentbyggande*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 och med avslag på motion 1988/89:Bo247 yrkande 27 medger att beslut om lån till experimentbyggande under budgetåren 1990/91 och 1991/92 preliminärt får meddelas intill ett belopp om 10 000 000 kr. resp. 5 000 000 kr.,
10. beträffande *ramar i övrigt*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13
  - a) medger att beslut om stöd till byggnadsforskning, exkl. stöd till experimentbyggande, får meddelas inom en ram om 172 500 000 kr. under budgetåret 1989/90,
  - b) medger att beslut om lån till experimentbyggande får meddelas intill ett belopp om 34 200 000 kr. under budgetåret 1989/90 och att outnyttjad del av denna ram får utnyttjas även under budgetåret 1990/91,
11. beträffande *anslag till byggnadsforskning*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13. och med avslag på motionerna 1988/89:Bo256 yrkande 2 och 1988/89:Bo271 yrkande 16 för budgetåret 1989/90 till *Byggnadsforskning* anvisar ett reservationsanslag på 136 000 000 kr.,

12. beträffande *bidrag till statens institut för byggnadsforskning* att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 och med avslag på motion 1988/89:Bo256 yrkande 1 såvitt nu är i fråga för budgetåret 1989/90 till *Bidrag till statens institut för byggnadsforskning* anvisar ett reservationsanslag på 42 993 000 kr.,

13. beträffande *anslag i övrigt* att riksdagen för budgetåret 1989/90 anvisar

a) till *Lån till experimentbyggande* ett reservationsanslag på 20 000 000 kr.,

b) till *Statens institut för byggnadsforskning* ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

c) till *Statens institut för byggnadsforskning: Utrustning* ett reservationsanslag på 1 000 000 kr.

Stockholm den 16 februari 1989

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

Närvarande: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Magnus Persson (s), Knut Billing (m), Lennart Nilsson (s), Erling Bager (fp), Nils Nordh (s), Rune Evensson (s), Gunnar Nilsson (s), Jan Sandberg (m), Rune Thörén (c), Jan Strömdahl (vpk), Britta Sundin (s), Birgitta Rydle (m), Sten-Ove Sundström (s), Siw Persson (fp) och Krister Skånberg (mp).

Reservationer

1. Avveckling av byggforskningsrådet (mom. 1)

Knut Billing, Jan Sandberg och Birgitta Rydle (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Bostadsutskottet har" och slutar med "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet delar den av motionärerna framförda uppfattningen att universitet och högskolor bör ges ett ökat inflytande över byggforskningen. En integrering av byggforskningen i högskolans verksamhet är en förutsättning för att forskningen skall få erforderlig kontinuitet och anknytning till övrig forskning. Genom en integrering bryts också den sektorisering på byggforskningsområdet som i många fall lett till olyckliga prioriteringar.

Enligt utskottets mening behövs inte något speciellt organ för att fördela medel till forskning inom byggsektorn. Medelsfördelningen sköts bäst genom de normala kanalerna inom universitet och högskola. En sådan ordning garanterar också att byggforskningen omfattas av samma kvalitetskrav och kvalitetsbevakning som övrig forskning.

Med utgångspunkt i vad utskottet ovan anfört bör statens råd för

byggnadsforskning gradvis avvecklas under en femårsperiod. Detta ger möjlighet för en successiv anpassning av pågående forskningsinsatser till de nya formerna för finansiering av byggforskning.

Vad utskottet nu anfört med anledning av motion Bo270 (m) yrkande 6 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *avveckling av byggforskningsrådet*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo270 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Uppdragsverksamhetens andel (mom. 4)

Knut Billing, Jan Sandberg och Birgitta Rydle (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Det forskningspolitiska" och slutar med "yrkande 5 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Byggforskningsverksamheten bör enligt bostadsutskottets mening i fortsättningen koncentreras till universitet och högskolor. Detta ställningstagande innebär också att verksamheten vid byggforskningsinstitutet delvis bör ges en annan inriktning. I dag finansieras endast en mindre del av institutets verksamhet med uppdragsmedel. Institutet måste fortsättningsvis i väsentligt större utsträckning än hittills finansiera sin verksamhet med uppdragsmedel. Detta kan bl. a. ske genom att institutets verksamhet i ökad omfattning riktas mot byggbranschen och dess behov av forsknings- och utvecklingsinsatser.

En förändring av byggforskningsinstitutets verksamhet i enlighet med vad som föreslås i motion Bo270 (m) bör leda till att forskningsresultaten i högre grad får praktisk betydelse för byggande och förvaltning. Förändringen kommer även att leda till att statens andel av institutets finansiering successivt kan minska.

Utskottets ställningstagande med anledning av motion Bo270 (m) yrkande 5 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. beträffande *uppdragsverksamhetens andel*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo270 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Finansieringen av professorstjänster vid byggforskningsinstitutet (mom. 5)

Agne Hansson, Rune Thorén (båda c) och Krister Skånberg (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "I budgetpropositionen" och slutar med "i fråga" bort ha följande lydelse:

Beslutet att ge byggforskningsinstitutet möjlighet att inrätta åtta professorer togs i syfte att stärka institutets ställning som en forskande institution och säkerställa forskningens vetenskapliga kvalitet. Enligt utskottets mening är det inte rimligt att medelsbrist nu skall få äventyra byggforskningsinstitutets verksamhet i detta avseende. Kompetensuppbyggnaden måste fortgå för att

förverkliga intentionerna i 1987 års forskningspolitiska beslut och säkerställa institutets samarbete med högskolan. Enligt utskottets mening torde den extra medelstilldelning som föreslås i motion Bo256 (c) yrkande 3 såvitt nu är i fråga kunna utgöra ett avgörande tillskott i syfte att säkerställa den inriktning av institutets verksamhet som ovan förordats. 3 milj. kr. bör således avsättas i syfte att bl.a. finansiera professorstjänsterna vid byggforskningsinstitutet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 5 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

5. *beträffande finansieringen av professorstjänster vid byggforskningsinstitutet*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo256 yrkande 1 såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Forskning om boendemiljö (mom. 6)

Agne Hansson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Som utskottet" och slutar med "yrkande 14" bort ha följande lydelse:

Udermålign boendemiljö är i dag ett av de allvarligaste problemen inom bostadssektorn. Tusentals människor bor i bostäder som kan framkalla allvarliga hälsobesvär. Även om dessa problem redan till viss del uppmärksammas inom forskningen måste enligt utskottets mening insatserna på området ytterligare intensifieras. Detta gäller inte minst särskilda insatser avseende problemen i flerbostadshus; en fråga som behandlades av riksdagen våren 1986 (BoU 1985/86:21) och som åsyftas i centerpartiets partimotion Bo205. Som framhålls i motionen är det av stor vikt att forskningsinsatserna avseende boendemiljön bedrivs i samarbete mellan tekniker och medicinskt inriktade forskare. Detta är en förutsättning för att framgångsrikt angripa problemen med sjuka hus.

Vad utskottet ovan med anledning av centerpartiets partimotion Bo205 yrkande 14 anfört om forskningsområdet hälsosäkra hus bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. *beträffande forskning om boendemiljö*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo205 yrkande 14 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Ökade forskningsinsatser på VA-området (mom. 7)

Agne Hansson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Också motion" och slutar med "forskningspolitiskt perspektiv" bort ha följande lydelse:

Även inom VA-området är problemen i dag av alarmerande omfattning. Bostadsutskottet kommer i ett annat sammanhang att ta ställning till motionsförslag (c) om ett heltäckande åtgärdsprogram för att klara underhåll

och förnyelse av VA-nätet. De omfattande åtgärder som under lång tid framöver kommer att behöva vidtas i syfte att säkerställa samhällets försörjning med rent dricksvatten kräver dock även ett heltäckande kunskapsunderlag. Utskottet instämmer därför i den uppfattning som förs fram i motion Bo274 (c) yrkande 2 att FoU-insatserna inom VA-området måste ökas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande *ökade forskningsinsatser på VA-området*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo274 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Ramarna för stödet till byggnadsforskningen (mom. 8)

Knut Billing, Jan Sandberg och Birgitta Rydle (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Med anledning" och på s. 8 slutar med "regeringens förslag" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i ett ovan behandlat motionsförslag (m) om att byggforskningsrådet skall avvecklas under en femårsperiod. Anledning saknas således att överväga utökade beslutsramar för byggforskningsrådet i enlighet med motionerna Bo253 (s) och Bo544 (fp) yrkande 2. Motionsyrkandena avstyrks. Det förslag om, i förhållande till föregående år, nedskurna beslutsramar som presenteras i budgetpropositionen torde dock kunna kombineras med ett beslut om en successiv avveckling av rådet. Av detta skäl tillstyrks regeringsförslaget.

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. beträffande *ramarna för stödet till byggnadsforskningen*
att riksdagen med anledning av regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 och med avslag på motionerna 1988/89:Bo253 och 1988/89:Bo544 yrkande 2 medger att beslut om stöd till byggnadsforskning, exkl. stöd till experimentbyggande, under budgetåren 1990/91, 1991/92, 1992/93, 1993/94 samt 1994/95 preliminärt får meddelas inom en ram om 70 000 000 kr., 25 000 000 kr., 25 000 000 kr., 25 000 000 kr. resp. 15 000 000 kr..

7. Ramar för lån till experimentbyggande (mom. 9)

Agne Hansson, Runc Thorén (båda c) och Krister Skånberg (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Bostadsutskottet tillstyrker" och slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

Byggforskningsrådet har i sin anslagsframställning begärt bemyndigande att för budgetåren 1990/91 och 1991/92 fatta beslut om lån till experimentbyggande inom en ram av 20 resp. 10 milj. kr., dvs. samma belopp som föreslås i motion Bo247 (c) yrkande 27. Bostadsutskottet tillstyrker detta yrkande och avstyrker regeringens förslag om nedskurna rammar. Enligt utskottets mening är det av stor vikt att ny byggnads- och installationsteknik kan prövas i full

skala på det sätt som endast experimentbyggnadsverksamheten medger. Detta gäller inte minst för att ge möjlighet att utveckla och demonstrera metoder för ett energisnålt och miljöanpassat byggande.

1988/89:BoU6

dels att moment 9 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

9. beträffande *ramar för lån till experimentbyggande*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Bo247 yrkande 27 och med anledning av regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 medger att beslut om lån till experimentbyggande under budgetåren 1990/91 och 1991/92 preliminärt får meddelas intill ett belopp om 20 000 000 kr. resp. 10 000 000 kr.,

8. Anslag till byggnadsforskningen (mom. 11)

Under förutsättning av bifall till reservation 1

Knut Billing, Jan Sandberg och Birgitta Rydle (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Bostadsutskottet har" och slutar med "byggnadsforskning tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet har ovan tillstyrkt förslaget i motion Bo270 (m) om att byggforskningsrådet skall avvecklas under en femårsperiod. Förslaget i motion Bo271 (m) yrkande 16 om storleken på anslaget till byggnadsforskning är beräknat med hänsyn tagen till en sådan successiv avveckling. Även detta motionsyrkande tillstyrks därför av utskottet. Regeringsförslaget samt motion Bo256 (c) yrkande 2 avstyrks.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

11. beträffande *anslag till byggnadsforskningen*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Bo271 yrkande 16 samt med avslag på regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 och motion 1988/89:Bo256 yrkande 2 för budgetåret 1989/90 till *Byggnadsforskning* anvisar ett reservationsanslag på 111 000 000 kr.,

9. Anslag till byggnadsforskningen (mom. 11)

Under förutsättning av bifall till reservation 3

Agne Hansson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Även förslaget" och slutar med "byggnadsforskning tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har ovan tillstyrkt förslaget i motion Bo256 (c) om en extra medelstilleddning till byggforskningsinstitutet i syfte att bl.a. säkerställa finansieringen av vissa professorstjänster. Även förslaget i motionens yrkande 2 om att denna anslagsökning skall finansieras genom en motsvarande nedskärning av anslaget till byggnadsforskning finner utskottet vara väl motiverat. Motion Bo256 (c) yrkande 2 tillstyrks således och regeringsförslaget avstyrks.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1988/89:BoU6

11. beträffande *anslag till byggnadsforskningen*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo256 yrkande 2 samt med avslag på regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 och motion 1988/89:Bo271 yrkande 16 för budgetåret 1989/90 till *Byggnadsforskning* anvisar ett reservationsanslag på 133 000 000 kr.,

10. Bidrag till statens institut för byggnadsforskning (mom. 12)

Under förutsättning av bifall till reservation 3

Agne Hansson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet har" och slutar med "regeringsförslaget tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har ovan i sakfrågan behandlat och tillstyrkt yrkande 1 i motion Bo256 (c). Motionen tillstyrks således även såvitt avser anslagsfrågan. Anslaget bör öka med 3 milj. kr. utöver regeringens förslag.

dels att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. beträffande *bidrag till statens institut för byggnadsforskning* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Bo256 yrkande 1 såvitt nu är i fråga och med anledning av regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 13 för budgetåret 1989/90 till *Bidrag till statens institut för byggnadsforskning* anvisar ett reservationsanslag på 45 993 000 kr.,

